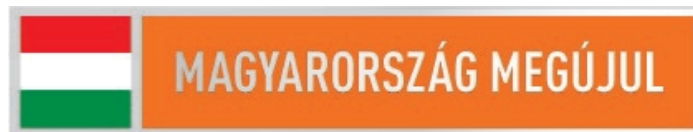

A Renzulli - Hartman tehetségbecslő skála alapján végzett tehetségazonosítás

Iskolai Tehetséggondozás

Sarka Ferenc
A TÁMOP 3.4.3-08/2-2009-0111 projekt
szakmai vezetője

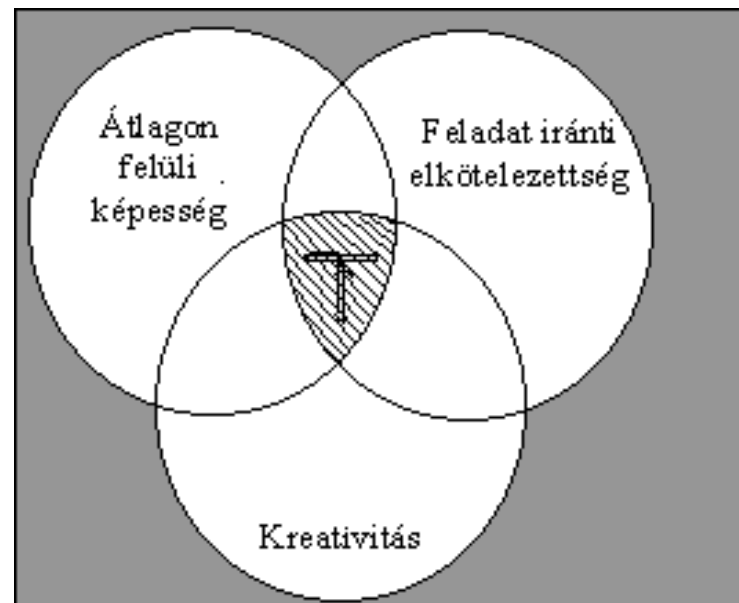

Elméleti megközelítés

- 1997. **Joseph Renzulli** lerakja háromkörös tehetségkonceptióját, a ma is világszerte alkalmazott elméletének alapját.
- Ez a három komponens a következő:
 - Átlagon felüli képességek.
 - Feladat iránti elkötelezettség.
 - Kreativitás.

- Az **átlagon felüli képességek** mind az általános, mind a speciális képességeket magukba foglalják. Úgy kell értelmezni, mint az adott témában elérhető legmagasabb teljesítményszintet
- A **feladat iránti elkötelezettség** a motivációhoz (cselekvésre készítő belső állapot) hasonlítható. Ezt úgy lehet elképzelni, hogy az illető lelkesedik a feladatért, az vonzza őt.
- A **kreativitás** „egy olyan átfogó fogalom, amit máshol zseninek, eminensnek neveznek”

Renzulli szerint e három elem interakciója vezet a tehetséges viselkedéshez.

A Renzulli-Hartman skála leírása

(Dr. Tóth László: A tanulói személyiség megismerése című írása alapján)

- Ez a skála azzal a céllal készült, hogy elősegítse a tehetséges tanulók kiválasztását, illetve azonosítását bizonyos tulajdonságok és viselkedéses kategóriák alapján.
- A skála leírásában:
 - az átlagon felüli intellektuális képességeknek a **tanulási jellemzők „T”** csoportja,
 - a feladat iránti elkötelezettségnek a **motivációs jellemzők „M”** csoportja felel meg.
 - a skálában a **kreativitást „K”** változatlanul hagyták.
 - negyedik elem a **vezetői társas jellemzők „V”** csoportja nem szerepel az eredeti modellben.

- A skála nem az eredeti modell hű képe, ha nem az arra támaszkodó **azonosítási eszköz**.
- **Területei egymástól függetlenül is használhatóak.**
„Például, ha egy tehetségfejlesztő program a kreatív és produktív gondolkodás terén tehetségeseket kívánja ellátni, a teljes skálából a kreatív jellemzők becslése javasolt amit más hasonló célokat szolgáló azonosítási eszközök alkalmazásával célszerű kiegészíteni.”

(Balogh 2006.)

A Renzulli – Hartman Skála

- A skálát minden egyes tanuló esetében külön – külön kell kitölteni.
- A kitöltés úgy történik hogy **X** jelet kell tenni a táblázatban arra a helyre, amely a következő skálaértéknek megfelel.
 - 1. helyre: ha soha vagy nagyon ritkán láttuk ezt a jellemzőt
 - 2. helyre: ha időnként megjelenik ez a jellemző
 - 3. helyre: ha meglehetősen gyakran megjelent a jellemző
 - 4. helyre: ha a jellemző szinte mindig jelen van.

- A bejelölés elvégzése után annyiszor vesszük a súlyozott értéket, azaz 1-2-3-4-es számot az adott oszlopból, ahány **X**-et kapott ott a tanuló.
- Ezek összege kerül az „összesen” rovatba.
- Számíthatunk átlagot is, amennyiben további számításokat (átlagtól való eltérés, szórás, szórásnégyzet, stb.) is kívánunk végezni.
- Az átlagot úgy számoljuk ki, hogy az „összesen” rovatba került számértéket elosztjuk az adott területen szereplő (megszámozott) állítások számával. Így a fő területek szerint egyéni profilt is készíthetünk.

A tapasztalatok szerint tehetségesnek minősíthetők azok a tanulók, akiknél a skála alapján az „összesen” rovatban magas pontérték található.

Dr Tóth László

A Renzulli - Hartman skála „szórására” az alábbi értékhatárokat állapítottuk meg

Minimum pont	Maximum pont	Átlagpont	Átlag alatti ponthatár	Átlagzóna pontjai	Magas pontszám	Kiugró pontszám
Tanulási jellemzők						
7	28	17,5	14 alatt	15 – 20	21 – 25	26 fölött
Motivációs jellemzők						
9	36	22,5	19 alatt	20 – 25	26 – 32	33 fölött
Kreativitás jellemzői						
9	36	22,5	19 alatt	20 – 25	26 – 32	33 fölött
Vezetési társas jellemzők						
10	40	25	21 alatt	22 -. 28	29 – 35	36 fölött

Megállapításaink/becsléseink

- Az egyes területeken **tehetségesnek véljük** azokat a tanulókat, akik magas pontszámokat értek el.
- Az egyes területen **tehetségesnek tartjuk** azokat, akik kiugró pontszámot értek el.
- Azokat a fiatalokat, akik **legalább három területen magas, vagy kiugró pontszámokat**, egy területen pedig átlag pontszámot értek el, jó képességű, tehetséges tanulóknak tartjuk.

Név	osztály	Tanulási jellemzők pont				Motivációs jellemzők pont				Kreativitás jellemzői pont				Vezetési társas jellemzők pont			
		átlag alatt	átlag	ma-gas	kiugró	átlag alatt	Át-lag	Ma-gas	Kiug-ró	átlag alatt	átlag	Ma-gas	kiug ró	átlag alatt	Át-lag	ma gas	Kiug-ró
1	206				29	18					21				28		
2	203		20			16				18					28		
3	205		20			19				16					28		
4	201		20			19					21					31	
5	208			21		19				19					28		
6	211	14				18				13					26		
7	201		18			17				13					25		
8	210		20				22					29				30	
9	210			21			20					26		21			
10	210				26		25					26					39
11	201		20				21			18					27		
12	201		20				21			19					28		
13	201			21		19				17			1		28		

A Renzulli-Hartman skálával felvett adatok elemzése

- **A tanulási jellemzők** a skála leírásában az átlagon felüli intellektuális képességeknek felelnek meg. Magukba foglalják mind az általános, mind a speciális képességeket.
- **A feladat iránti elkötelezettségnek** a **motivációs** jellemzők csoportja felel meg. A feladat iránti elkötelezettség tehát a motivációhoz hasonlítható, de itt annál szűkebb formában jelenik meg. Pontosán azt jelenti, hogy az egyén lelkesedik a feladatért, az vonzza őt.
- **A kreativitás:** *„Kreativitásnak azt a képességet nevezzük, amely segítségével eredeti intenzív módon tudják a problémát megoldani”*

Mönks 2009. december MRSZKI ECHA műhely
- **A vezetői társas jellemzők** csoportja. (felelősség; önbizalom; együttműködés; verbális képesség; alkalmazkodás; társas tevékenység)

Intellektuális képességek

Tanulási jellemzők

1/1 Tanulási jellemzők (pont)																
Pontérték	Tanulók sorszáma															
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
Átlag alatt						14										
Átlag		20	20	20			18	20			20	20				
Magas					21				21				21	21	21	21
Kiugró	29									26						

- Ebben a relációban 6 fő tanuló ért el magas és 2 fő kiugró pontszámot.
Őket diagnosztizálhatjuk/becsülhetjük a skála magyar bemérői alapján tehetségesnek.
- 7 fő kapott még átlag minősítést, tehát ott van az Ő helyük is a Tehetséggondozó programban.

Feladat iránti elkötelezettség

Motiváció

1/2 Motivációs jellemzők (pont)																
Pont érték	Tanulók sorszáma															
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
Átlag alatt	18	16	19	19	19	18	17						19			
Átlag								22	20	25	21	21		23	23	23
Ma- gas																
Ki- ugró																

- Itt magas és kiugró értékeket nem becsültek a kollégák, tehát a tanulók motiváltságával van gond.
- Jellemző rájuk a felelésre, a dolgozatokra, az „objektívra” való tanulás.
- A csoport 50 %-a átlag alatti becsült értéket kapott a vizsgált területen. Az átlag alatti pontok is alacsonyak.
- Egy tanuló 25 pontos elért értéke mindössze 1 ponttal maradt el a magas kategóriától. (ugyanakkor ez a tanuló másik három területen magas, illetve kiugró pontértéket kapott.)

Kreativitás

1/3 Kreativitás jellemzői (pont)

Pontérték	Tanulók sorszáma																
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	
Átlag alatt		18	16		19	13	13					18	19	17			19
Átlag	21			21											21		
Magas								29	26	26							26
Kiugró																	

- Itt 4 fő tanuló kapott magas pontértéket. Rájuk jellemző az átlagtól eltérő, magasabb szintű tudás, az alkotási vágy.
- Kiugró eredményt nem becsültek a kollégák.
- Átlag alatti értéket a tanulók több mint 50 %-a kapott.

A kreativitás esetünkben azt kell, hogy jelentse, hogy az elméletben tanultakat hogyan tudja az egyén a gyakorlatban alkalmazni egy-egy szituáció megoldása során, aki képes gondolatait mások számára érthető formában közvetíteni. Személyiségvonására jellemző a nyitottság.

Az eredmények nem meglepőek. Ez a szakma nem szereti az egyedi, a váratlan, a szokatlan válaszokat. Általában a megoldást az adott esetre a jogszabályok adta lehetőségeken belül kell keresni.

Vezetői társas jellemzők

1/4 Vezetési társas jellemzői (pont)																
Pontérték	Tanulók sorszáma															
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
Átlag alatt									21							
Átlag	28	28	28		28	26	25				27	28	28			
Magas				31				30								
Kiugró										39				37	37	37

- Csak egyetlen tanuló kapott átlag alatti pontértéket.
- Két magas és négy kiugró pontértéket elért tanuló van a csoportban.
- Átlag pontszámot elért fiatalok száma 9 fő.

Ez számunkra azért fontos elem, mivel végzett fiataljaink majdani járőrszolgálati feladataik ellátása során kétszemélyes kapcsolatban (járőrvezető – járőrtárs) fogják ellátni feladataikat.

Összegzés/becslés

az 1. tehetséggondozó csoportról a skála értelmében

Tehetségesnek véljük/becsüljük az egyes területeken azokat a tanulókat, akik magas pontszámokat értek el:

Név	Intellektuális képességek	Motiváció	Kreativitás	Vezetői társas jellemzők
BB	X			
LZ	X		X	
NZ	X			
SzG	X			
TF	X		X	
TI	X			

**Az egyes területen tehetségesnek tartjuk/becsüljük azokat,
akik kiugró pontszámot értek el.**

Név	Intellektuális képességek	Motiváció	Kreativitás	Vezetői társas jellemzők
AS	X			
MM	X		X	X
Sz G				X
TF				X
TI				X

- Azokat a fiatalokat, akik legalább három területen magas vagy kiugró pontszámokat értek el, és egyben az átlag intervallumba tartoznak, **jó képességű, tehetséges** tanulóknak tartjuk/becsüljük.

MM; TF

- *Az 1. tehetséggondozó csoport alábbi tanulóinál a programba való beválogatás sikeresnek mondható, hiszen eredményeik alapján a tehetségesek valamelyik kategóriájába tartoznak:*

AS, B B, LZ, MM, NZ, SzG, TF, TI

Összegzésként

- Arra neveljük őket, hogy amit megcsinálnak, azt jól csinálják meg.
- Fontosnak tarjuk a társakkal való együttműködést.
- Megköveteljük, hogy érhetően, hangosan fejezzék ki magukat. (rendőri intézkedés kommunikációja)
- További cél annak kialakítása, hogy képesek legyenek könnyen alkalmazkodni a megváltozott új helyzetekhez.
- Szeressenek másokkal együtt dolgozni.
- Ismerjék és alkalmazzák munkájukban az alá-, fölérendeltségi viszonyokat.
- Minden körülmények között tartsák be a jogszabályokat.
- Legyenek irányítók az intézkedések során, tartsák azt végig kontroll alatt.

Köszönöm megtisztelő
figyelmüket!

Sarka Ferenc

okleveles pedagógia szakos előadó
a Magyar Tehetséggondozó Társaság alelnöke

fsarka@t-online.hu